

97 SE II

Eesti Panga seaduse muutmise seadus

Eesti Panga seaduses tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 6 tekst muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

”(1) Eesti Panga järelevalveorgan on Eesti Panga Nõukogu, mis koosneb esimehest, iga Riigikogu fraktsiooni esindajast ja neljast valdkonna asjatundjast.

(2) Eesti Panga Nõukogu moodustamisel lähtutakse põhimõttest, et iga Riigikogu fraktsioon esitab oma esindaja ja nõukogu esimees esitab valdkonna asjatundjad.”;

2) paragrahvi 7 täiendatakse lõikega 1² järgmises sõnastuses:

”(1²) Eesti Panga Nõukogu esimehe võib ametisse nimetada kuni kaheks järjestikuseks ametiajaks.”;

3) paragrahvi 7 lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

”(2) Eesti Panga Nõukogu esimees peab olema Eesti kodanik, kellel on kõrgharidus ning nõukogu töös osalemiseks ja nõukogu juhtimiseks vajalikud teadmised ja kogemused ning kelle suhtes ei esine käesoleva seaduse § 12 lõikes 1 sätestatud aluseid. Eesti Panga Nõukogu esimeheks ei nimetata Eesti Panga presidenti ega valdkonna eest vastutavat ministrit.”;

4) paragrahvi 8 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

”(1) Eesti Panga Nõukogu liikmed nimetab Riigikogu rahanduskomisjoni ettepanekul.”;

5) paragrahvi 8 täiendatakse lõigetega 1¹–1³ järgmises sõnastuses:

”(1¹) Riigikogu fraktsioon esitab rahanduskomisjonile hiljemalt nelja kuu möödumisel fraktsiooni registreerimisest arvates fraktsiooni Eesti Panga Nõukogus esindava Riigikogu liikme nime koos tema kirjaliku nõusoleku ja kirjaliku kinnitusega, et ta vastab käesolevas seaduses Eesti Panga Nõukogu liikmele sätestatud nõuetele.

(1²) Eesti Panga Nõukogu esimees esitab rahanduskomisjonile hiljemalt nelja kuu möödumisel tema ametisse nimetamise otsuse jõustumisest arvates valdkonna asjatundjatest Eesti Panga Nõukogu liikmekandidaatide nimed koos nende kirjaliku nõusoleku ja kirjaliku kinnitusega, et nad vastavad käesolevas seaduses Eesti Panga Nõukogu liikmele sätestatud nõuetele.

(1³) Kui Eesti Panga Nõukogu esimees ei ole esitanud nõukogu uue koosseisu kandidaate käesoleva paragrahvi lõikes 1² nimetatud tähtajaks ja viisil või nõukogu uue koosseisu kandidaatide nimekiri ei leia Riigikogu enamuse toetust, nimetab Riigikogu rahanduskomisjoni ettepanekul nõukogu uue koosseisu, arvestades käesolevas paragrahvis sätestatud nõudeid.”;

6) paragrahvi 8 lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

”(2) Eesti Panga Nõukogu liikmed peavad olema Eesti kodanikud, kellel on kõrgharidus ning nõukogu töös osalemiseks vajalikud teadmised ja kogemused ning kelle suhtes ei esine käesoleva seaduse § 12 lõikes 1 sätestatud aluseid.”;

7) paragrahvi 8 lõiked 5 ja 6 muudetakse ning sõnastatakse järgmiselt:

”(5) Eesti Panga Nõukogu koosseisu volitused algavad nõukogu valdkonna asjatundjatest liikmete nimetamise otsuse jõustumisel ja lõpevad Eesti Panga Nõukogu esimehe volituste lõppemisel. Riigikogu liikmest Eesti Panga Nõukogu liikme volitused algavad tema nõukogu liikmeks nimetamise otsuse jõustumisel ja kestavad kuni tema Riigikogu liikme volituste peatumise või lõppemiseni.

(6) Eesti Panga Nõukogu liikme volitused lõpevad käesoleva paragrahvi lõikes 5 sätestatud ajal, tagasiastumisel, tagasikutsumisel käesoleva seaduse §-s 12 ettenähtud korras ja surma korral.”;

8) paragrahvi 8 täiendatakse lõigetega 9 ja 10 järgmises sõnastuses:

”(9) Eesti Panga Nõukogu liikme võib nimetada kuni kahte järjestikusesse nõukogu koosseisu.

(10) Eesti Panga Nõukogu koosseisu volituste lõppemisest kuni nõukogu uue koosseisu volituste alguseni hoidub nõukogu vältimatu vajaduseta käesoleva seaduse § 9 lõike 2 punktides 2, 4, 5 ja 10 nimetatud otsuste tegemisest.”;

9) paragrahvi 9 lõike 7 esimene lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

”Eesti Panga Nõukogu on otsustusvõimeline, kui istungist võtab osa üle poole nõukogu liikmetest.”;

10) paragrahvi 11³ tekst muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

”(1) Kui Eesti Panga presidendi või Eesti Panga Nõukogu esimehe volituste lõppemise ajaks ei ole ametisse nimetatud uut Eesti Panga presidenti või Eesti Panga Nõukogu esimeest, pikenevad ametisoleva isiku volitused kuni vastava ametisse nimetamise otsuse jõustumiseni.

(2) Eesti Panga Nõukogu liikme volituste lõppemisel pikenevad nõukogu liikme volitused kuni tema asemele nõukogu uue liikme nimetamise otsuse jõustumiseni.

(3) Riigikogu koosseisu volituste lõppemisel pikenevad Riigikogu liikmetest Eesti Panga Nõukogu liikmete volitused Riigikogu uue koosseisu liikmete nõukogusse nimetamise otsuse jõustumiseni.”;

11) paragrahv 12 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

”§ 12. Tagasikutsumine

(1) Riigikogu kutsub Eesti Panga Nõukogu esimehe või liikme viivitamata tagasi ja nimetab seaduses sätestatud korras nõukogu uue esimehe või liikme, kui:

1) tema suhtes on jõustunud süüdimõistev kohtuotsus kriminaalasjas;

2) tema suhtes on jõustunud pankrotimäärus, ärikeelu kohaldamine või seaduse alusel ettevõtjaks olemise õiguse äravõtmine;

3) ta ei vasta käesolevas seaduses sätestatud nõuetele või on nendele nõuetele vastavuse kohta esitanud valeteavet;

4) ta on jätnud Eesti Panga Nõukogu liikme kohustused olulisel määral täitmata, kahjustanud Eesti Panga huve või on muu mõjuv põhjus, millest tingituna nõukogu liige on sobimatu oma kohustusi täitma.

(2) Riigikogu võib fraktsiooni ettepanekul fraktsiooni esindaja Eesti Panga Nõukogust tagasi kutsuda, kui fraktsiooni esindaja lahkub fraktsioonist, ja nimetada seaduses sätestatud korras fraktsiooni uue esindaja.

(3) Eesti Panga presidendi ja asepresidendi võib tagasi kutsuda ainult Euroopa Keskpankade Süsteemi ja Euroopa Keskpanga põhikirja artiklis 14.2 sätestatud alustel.

(4) Kui on ilmnenu käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud asjaolu, teavitab Eesti Pank sellest viivitamata Riigikogu.”;

12) seadust täiendatakse §-ga 40 järgmises sõnastuses:

”§ 40. Käesoleva seaduse 2020. aasta ... vastuvõetud redaktsiooni rakendamise erisused

(1) Enne käesoleva seaduse 2020. aasta ... vastuvõetud redaktsiooni (edaspidi käesolev redaktsioon) jõustumist nimetatud Eesti Panga Nõukogu esimehe volitused lõpevad tema volituste tähtaja lõppemisel. Enne käesoleva redaktsiooni jõustumist nimetatud Eesti Panga

Nõukogu liikmete volitused pikenevad vahetult käesoleva redaktsiooni jõustumise järel nimetatava nõukogu uue koosseisu nimetamise otsuse jõustumiseni.

(2) Käesolevas redaktsioonis sätestatud kohaldatakse Eesti Panga Nõukogu esimehe ja liikmete suhtes, kes nimetatakse ametisse pärast käesoleva redaktsiooni jõustumist. Käesoleva redaktsiooni jõustumise ajal ametis olev Eesti Panga Nõukogu esimees loetakse ametisse nimetatuks esimeseks ametiajaks käesoleva seaduse § 7 lõike 1² tähenduses ja käesoleva redaktsiooni jõustumise ajal Eesti Panga Nõukogusse kuuluv liige loetakse nimetatuks nõukogu esimesse koosseisu § 8 lõike 9 tähenduses.

(3) Riigikogu fraktsioon esitab käesoleva seaduse § 8 lõikes 1¹ nimetatud andmed ja Eesti Panga Nõukogu esimees esitab lõikes 1² nimetatud andmed rahanduskomisjonile hiljemalt üks kuu pärast käesoleva redaktsiooni jõustumist.

(4) Kui Eesti Panga Nõukogu esimees ei ole esitanud käesoleva seaduse § 8 lõikes 1² nimetatud andmeid käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud ajaks või nõukogu uue koosseisu kandidaatide nimekiri ei leia Riigikogu enamuse toetust, nimetab vastavad Eesti Panga Nõukogu liikmed Riigikogu rahanduskomisjoni ettepanekul, arvestades § 8 lõikes 1³ sätestatud.”.

Henn Põlluaas
Riigikogu esimees

Tallinn, 2019

Esitab rahanduskomisjon 16.12.2019.
Komisjoni ettepanek on eelnõu teine lugemine katkestada.

(kinnitatud digitaalselt)
Aivar Kokk
Rahanduskomisjoni esimees

97 SE II

Seletuskiri

Eesti Panga seaduse muutmise seadus eelnõu teiseks lugemiseks

1. Menetlus juhtivkomisjonis esimese ja teise lugemise vahel

Eesti Panga seaduse muutmise seaduse eelnõu algatas rahanduskomisjon käesoleva aasta 17. oktoobril.

Eelnõuga täpsustatakse Eesti Panga nõukogu koosseisu moodustamise aluseid ja nõukogu liikmele esitatavaid tingimusi ning volituste kehtivuse aega.

Eelnõu 97 SE esimene lugemine lõpetati 13. novembril. Muudatusettepanekute esitamise tähtajaks 27. novembriks esitati üks muudatusettepanek, mille esitas Riigikogu liige Jürgen Ligi.

Eelnõu kohta küsiti arvamust Eesti Pangalt. Arvamus eelnõu kohta laekus Eesti Pangalt ja Vabariigi Valitsuselt. Mõlemas arvamuses esitati ettepanek siduda Eesti Panga Nõukogus otsustusvõime nõudega, mille kohaselt peavad nõukogus otsustamisel osalema rohkem kui pooled nõukogu liikmed; täpsustada, kes ja millises vormis teeb fraktsioonide esindajate nimetamise ettepaneku; sätestada, millised on nõukogu liikme kvalifikatsiooninõuete mittevastavuse tagajärjed; lisada jõustumis- ja rakendussätted, mis täpsustavad nõukogu liikmete nimetamise uue korra jõustumise aega ning esitati ettepanek lähtuda nõukogu liikmetele täiendavate kvalifikatsiooninõuete kehtestamisel Tagatisfondi seaduses või Finantsinspektsiooni seaduses kehtestatud nõuetest. Eesti Panga arvamus sisaldas täiendavalt ettepanekut reguleerida olukorda, kus fraktsiooni esindav nõukogu liige lahkub fraktsioonist või kui tema volitused Riigikogu liikmena lõppevad. Vabariigi Valitsus tegi täiendavalt ettepaneku võimaldada Riigikogul nimetada nõukogusse oma esindajad iga uue Riigikogu koosseisu volituste alguses ja võtta Riigikogu liikmetest nõukogu liikmete nimetamisel eeskjuu Eesti Rahvusringhäälingu seadusest.

Komisjon arutas eelnõu teise lugemise ettevalmistamiseks 3., 10. ja 16. detsembri istungitel. 3. detsembri istungil osalesid Eesti Panga ja Vabariigi Valitsuse esindajad, kes tutvustasid eelnõule esitatud arvamusi. 10. detsembri istungil langetas juhtivkomisjon eelnõu teiseks lugemiseks vajalikud menetluslikud otsused ning 16. detsembri istungil täpsustas komisjon eelnõusse kavandatavaid muudatusi.

2. Muudatusettepanekud

Muudatusettepanekute loetellu on kantud viis muudatusettepanekut. Lisaks Riigikogu liikme Jürgen Ligi ühele muudatusettepanekule tegi juhtivkomisjon eelnõu kohta veel neli muudatusettepanekut. Muudatusettepanekute selgitused on esitatud muudatusettepanekute loetelus. Eelnõu teksti viidud keelelised ja tehnilised täpsustused on alla joonitud.

3. Juhtivkomisjoni menetluslikud otsused ja ettepanekud

Komisjon tegi ettepaneku võtta eelnõu teiseks lugemiseks Riigikogu täiskogu päevakorda käesoleva aasta 17. detsembril ja otsustas eelnõu teise lugemise katkestada. Nimetatud otsused olid konsensuslikud.

Esitab rahanduskomisjon 16.12.2019

(kinnitatud digitaalselt)

Aivar Kokk

Rahanduskomisjoni esimees

97 SE II

Muudatusettepanekute loetelu Eesti Panga seaduse muutmise seaduse eelnõu teiseks lugemiseks

1. Muuta eelnõu punkt 1 lõiget 2 ja sõnastada see järgmiselt:

”(2) Eesti Panga Nõukogu koosseisu nimetamisel lähtutakse põhimõttest, et iga Riigikogu fraktsioon nimetab oma esindaja ja nõukogu esimees esitab lisaks valdkonna asjatundjad. Ühelgi erakonnal ei ole nõukogus mitut esindajat.”.

Selgitus: Muudatuse eesmärk on üheselt kirja panna, et igal erakonnal on Eesti Panga nõukogus üks liige. Ühe liikme tingimus käib ka valdkonna asjatundjate kohta.

Riigikogu liige Jürgen Ligi

Juhtivkomisjon: JÄTTA ARVESTAMATA

2. Teha eelnõus järgmised muudatused:

2.1. Muuta punkt 2 ja sõnastada järgmiselt:

”2) paragrahvi 7 täiendatakse lõigetega 1² järgmises sõnastuses:

”(1²) Eesti Panga Nõukogu esimehe võib ametisse nimetada kuni kaheks järjestikuseks ametiajaks.”;”.

2.2. Muuta punkt 6 (uues numeratsioonis punkt 8) ja sõnastada järgmiselt:

”8) paragrahvi 8 täiendatakse lõigetega 9 ja 10 järgmises sõnastuses:

”(9) Eesti Panga Nõukogu liikme võib nimetada kuni kahte järjestikusesse nõukogu koosseisu. (10) Eesti Panga Nõukogu koosseisu volituste lõppemisest kuni nõukogu uue koosseisu volituste alguseni hoidub nõukogu vältimatu vajaduseta käesoleva seaduse § 9 lõike 2 punktides 2, 4, 5 ja 10 nimetatud otsuste tegemisest.”;”.

Selgitus: Ettepanekuga muudetakse eelnõu punkti 2 ja punkti 6 (uues numeratsioonis punkt 8), millega lisatakse Eesti Panga seaduse (EPS) §-i 7 (Eesti Panga Nõukogu esimees) uus lõige 1² ja §-i 8 (Eesti Panga Nõukogu liikmed) uus lõige 9.

EPS §-i 7 lõike 1² kohaselt võib Eesti Panga Nõukogu esimehe ametisse nimetada kuni kaheks järjestikuseks ametiajaks. EPS § 8 lõike 9 kohaselt võib Eesti Panga Nõukogu liikme ametisse nimetada kuni kahte järjestikusesse nõukogu koosseisu. Nõukogu liikme puhul puudutab piirang nii Eesti Panga Nõukogu koosseisu liikmeks kui ka asendusliikmeks ning fraktsiooni esindajaks olemist. Muudatusega soovitakse eelkõike täpsustada, et nõukogu liikme kahe ametiaja piirang hõlmab tegevust ka Eesti Panga Nõukogus asendusliikmena.

Täiendavalt lisatakse EPS §-i 8 lõige 10, millega sätestatakse, et Eesti Panga Nõukogu koosseisu volituste lõppemisest kuni nõukogu uue koosseisu volituste alguseni, hoidub Eesti Panga Nõukogu vältimatu vajaduseta tegemast ettepanekut Vabariigi Presidendile Eesti Panga presidendi ametissenimetamiseks, hoidub nimetamast ametisse ja vabastamast ametist Eesti Panga asepresidente, Eesti Panga iseseisvate allasutuste ja esinduste juhte, siseauditi

osakonna juhatajat, samuti nimetamast ja tagasikutsumast Finantsinspektsiooni nõukogu ja eelarvenõukogu liikmeid, hoidub kinnitamast Eesti Panga põhikirja, eelarvenõukogu põhikirja ning Eesti Panga iseseisvate allasutuste ja esinduste põhikirju ning siseauditi osakonna põhimäärust ning hoidub otsustamast Eesti Panga iseseisvate allasutuste asutamist, reorganiseerimist ja likvideerimist. Ettepanekuga soovitakse vältida olukorda, kus lahkuv nõukogu võtab vastu pikaajalise mõjuga ja Eesti Panga arengu seisukohalt olulisi otsuseid.

Eesti Panga Nõukogu võib aga samas piiranguteta teostada oma peamisi järelevalve alaseid funktsioone, teostada järelevalvet Eesti Panga eelarve täitmise üle, nimetada Eesti Panga siseaudiitori ja kinnitada siseauditi tööplaani, nimetada Eesti Panga sõltumatu audiitori, kinnitada Eesti Panga aastaaruande, samuti otsustada uute euro müntide rahvusliku külje kujunduse ning meenemüntide nimiväärtuse ning vaadata läbi ja kiita heaks Eesti Panga nimel Riigikogule esitatavaid kirjalikke ettepanekuid ja muid dokumente.

Rahanduskomisjon

Juhtivkomisjon: ARVESTADA TÄIELIKULT

3. Teha eelnõus järgmised muudatused:

3.1. Muuta punkt 3 ja sõnastada järgmiselt:

”3) paragrahvi 7 lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

”(2) Eesti Panga Nõukogu esimees peab olema Eesti kodanik, kellel on kõrgharidus ning nõukogu töös osalemiseks ja nõukogu juhtimiseks vajalikud teadmised ja kogemused ning kelle suhtes ei esine käesoleva seaduse § 12 lõikes 1 sätestatud aluseid. Eesti Panga Nõukogu esimeheks ei nimetata Eesti Panga presidenti ega valdkonna eest vastutavat ministrit.”;

3.2. Muuta punkt 5 (uues numeratsioonis punkt 6) ja sõnastada järgmiselt:

”6) paragrahvi 8 lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

”(2) Eesti Panga Nõukogu liikmed peavad olema Eesti kodanikud, kellel on kõrgharidus ning nõukogu töös osalemiseks vajalikud teadmised ja kogemused ning kelle suhtes ei esine käesoleva seaduse § 12 lõikes 1 sätestatud aluseid.”;

Selgitus: Ettepanek on tehniline ning sellega muudetakse eelnõu punkti 3 ja punkti 5 (uues numeratsioonis punkt 6), mis puudutavad vastavalt EPS § 7 (Eesti Panga Nõukogu esimees) lõiget 2 ja § 8 (Eesti Panga Nõukogu liikmed) lõiget 2. Ettepanekuga täpsustatakse, et ametisse nimetatava Eesti Panga Nõukogu esimehe ja liikme osas ei või esineda EPS § 12 lõikes 1 sätestatud tagasikutsumise aluseid. Samuti on asendatud termin „piisavad kogemused“ levinuma terminiga „vajalikud kogemused“.

Rahanduskomisjon

Juhtivkomisjon: ARVESTADA TÄIELIKULT

4. Tehakse eelnõus järgmised muudatused:

4.1. Täiendada eelnõu uue punktiga 4 järgmises sõnastuses (ettepaneku arvestamisel muutub järgnevate punktide numeratsioon):

”4) paragrahvi 8 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

”(1) Eesti Panga Nõukogu liikmed nimetab Riigikogu rahanduskomisjoni ettepanekul.”;

4.2. Muuta punkt 4 (uues numeratsioonis punkt 5) ja sõnastada järgmiselt:

”(1¹) Riigikogu fraktsioon esitab rahanduskomisjonile hiljemalt nelja kuu möödumisel fraktsiooni registreerimisest arvates fraktsiooni Eesti Panga Nõukogus esindava Riigikogu

liikme nime koos tema kirjaliku nõusoleku ja kirjaliku kinnitusega, et ta vastab käesolevas seaduses Eesti Panga Nõukogu liikmele sätestatud nõuetele.

(¹²) Eesti Panga Nõukogu esimees esitab rahanduskomisjonile hiljemalt nelja kuu möödumisel tema ametisse nimetamise otsuse jõustumisest arvates valdkonna asjatundjatest Eesti Panga Nõukogu liikmekandidaatide nimed koos nende kirjaliku nõusoleku ja kirjaliku kinnitusega, et nad vastavad käesolevas seaduses Eesti Panga Nõukogu liikmele sätestatud nõuetele.

(¹³) Kui Eesti Panga Nõukogu esimees ei ole esitanud nõukogu uue koosseisu kandidaate käesoleva paragrahvi lõikes ¹² nimetatud tähtjaks ja viisil või nõukogu uue koosseisu kandidaatide nimekiri ei leia Riigikogu enamuse toetust, nimetab Riigikogu rahanduskomisjoni ettepanekul nõukogu uue koosseisu, arvestades käesolevas paragrahvis sätestatud nõudeid.”;

4.3. Täiendada eelnõu uue punktiga 6 (uues numeratsioonis punkt 7) järgmises sõnastuses (ettepaneku arvestamisel muutub järgnevate punktide numeratsioon):

”7) paragrahvi 8 lõiked 5 ja 6 muudetakse ning sõnastatakse järgmiselt:

”(5) Eesti Panga Nõukogu koosseisu volitused algavad nõukogu valdkonna asjatundjatest liikmete nimetamise otsuse jõustumisel ja lõpevad Eesti Panga Nõukogu esimehe volituste lõppemisel. Riigikogu liikmest Eesti Panga Nõukogu liikme volitused algavad tema nõukogu liikmeks nimetamise otsuse jõustumisel ja kestavad kuni tema Riigikogu liikme volituste peatumise või lõppemiseni.

(6) Eesti Panga Nõukogu liikme volitused lõpevad käesoleva paragrahvi lõikes 5 sätestatud ajal, tagasiastumisel, tagasikutsumisel käesoleva seaduse §-s 12 ettenähtud korras ja surma korral.”;

4.4. Täiendada eelnõu uue punktiga 7 (uues numeratsioonis punkt 9) järgmises sõnastuses (ettepaneku arvestamisel muutub järgnevate punktide numeratsioon):

”10) paragrahvi 11³ tekst muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

”(1) Kui Eesti Panga presidendi või Eesti Panga Nõukogu esimehe volituste lõppemise ajaks ei ole ametisse nimetatud uut Eesti Panga presidenti või Eesti Panga Nõukogu esimeest, pikenevad ametisoleva isiku volitused kuni vastava ametisse nimetamise otsuse jõustumiseni.

(2) Eesti Panga Nõukogu liikme volituste lõppemisel pikenevad nõukogu liikme volitused kuni tema asemele nõukogu uue liikme nimetamise otsuse jõustumiseni.

(3) Riigikogu koosseisu volituste lõppemisel pikenevad Riigikogu liikmetest Eesti Panga Nõukogu liikmete volitused Riigikogu uue koosseisu liikmete nõukogusse nimetamise otsuse jõustumiseni.”;

4.5. Täiendada eelnõu uue punktiga 7 (uues numeratsioonis punkt 10) järgmises sõnastuses (ettepaneku arvestamisel muutub järgnevate punktide numeratsioon):

”11) paragrahv 12 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

”§ 12. Tagasikutsumine

(1) Riigikogu kutsub Eesti Panga Nõukogu esimehe või liikme viivitamata tagasi ja nimetab seaduses sätestatud korras nõukogu uue esimehe või liikme, kui:

1) tema suhtes on jõustunud süüdimõistev kohtuotsus kriminaalasjas;

2) tema suhtes on jõustunud pankrotimäärus, ärikeelu kohaldamine või seaduse alusel ettevõtjaks olemise õiguse äravõtmine;

3) ta ei vasta käesolevas seaduses sätestatud nõuetele või on nendele nõuetele vastavuse kohta esitanud valeteavet;

4) ta on jätnud Eesti Panga Nõukogu liikme kohustused olulisel määral täitmata, kahjustanud Eesti Panga huve või on muu mõjuv põhjus, millest tingituna nõukogu liige on sobimatu oma kohustusi täitma.

(2) Riigikogu võib fraktsiooni ettepanekul fraktsiooni esindaja Eesti Panga Nõukogust tagasi kutsuda, kui fraktsiooni esindaja lahkub fraktsioonist, ja nimetada seaduses sätestatud korras fraktsiooni uue esindaja.

(3) Eesti Panga presidendi ja asepresidendi võib tagasi kutsuda ainult Euroopa Keskpankade Süsteemi ja Euroopa Keskpanga põhikirja artiklis 14.2 sätestatud alustel.

(4) Kui on ilmnunud käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud asjaolu, teavitab Eesti Pank sellest viivitamata Riigikogu.””.

4.6. Täiendada eelnõu uue punktiga 7 (uues numeratsioonis punkt 11) järgmises sõnastuses:
”12) seadust täiendatakse §-ga 40 järgmises sõnastuses:

”§ 40. Käesoleva seaduse 2020. aasta ... vastuvõetud redaktsiooni rakendamise erisused

(1) Enne käesoleva seaduse 2020. aasta ... vastuvõetud redaktsiooni (edaspidi *käesolev redaktsioon*) jõustumist nimetatud Eesti Panga Nõukogu esimehe volitused lõpevad tema volituste tähtaja lõppemisel. Enne käesoleva redaktsiooni jõustumist nimetatud Eesti Panga Nõukogu liikmete volitused pikenevad vahetult käesoleva redaktsiooni jõustumise järel nimetatava nõukogu uue koosseisu nimetamise otsuse jõustumiseni.

(2) Käesolevas redaktsioonis sätestatud kohaldatakse Eesti Panga Nõukogu esimehe ja liikmete suhtes, kes nimetatakse ametisse pärast käesoleva redaktsiooni jõustumist. Käesoleva redaktsiooni jõustumise ajal ametis olev Eesti Panga Nõukogu esimees loetakse ametisse nimetatuks esimeseks ametiajaks käesoleva seaduse § 7 lõike 1² tähenduses ja käesoleva redaktsiooni jõustumise ajal Eesti Panga Nõukogusse kuuluv liige loetakse nimetatuks nõukogu esimesse koosseisu § 8 lõike 9 tähenduses.

(3) Riigikogu fraktsioon esitab käesoleva seaduse § 8 lõikes 1¹ nimetatud andmed ja Eesti Panga Nõukogu esimees esitab lõikes 1² nimetatud andmed rahanduskomisjonile hiljemalt üks kuu pärast käesoleva redaktsiooni jõustumist.

(4) Kui Eesti Panga Nõukogu esimees ei ole esitanud käesoleva seaduse § 8 lõikes 1² nimetatud andmeid käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud ajaks või nõukogu uue koosseisu kandidaatide nimekiri ei leia Riigikogu enamuse toetust, nimetab vastavad Eesti Panga Nõukogu liikmed Riigikogu rahanduskomisjoni ettepanekul, arvestades § 8 lõikes 1³ sätestatud.””.

Selgitus: Ettepanek koosneb kuuest omavahel seotud ettepanekust, millega muudetakse EPS § 8 (Eesti Panga Nõukogu liikmed), § 11³ (volituste pikenemine), § 12 (tagandamine) ja § 40 (käesoleva redaktsiooni rakendamise erisus).

Ettepanekuga 4.1 täiendatakse eelnõu uue punktiga 4, mis muudab EPS § 8 lõiget 1. Ettepaneku kohaselt nimetab Eesti Panga Nõukogu liikmed Riigikogu rahanduskomisjoni ettepanekul.

Kehtiva regulatsiooni kohaselt nimetab Eesti Panga Nõukogu liikmed Riigikogu Eesti Panga Nõukogu esimehe ettepanekul. Põhiseaduse § 65 punkti 9 kohaselt nimetab Eesti Panga Nõukogu liikmed Riigikogu. Eesti Panga Nõukogu esimehe ettepanek Eesti Panga Nõukogu liikmete nimetamiseks põhiseaduse järgi vajalik ei ole. Põhiseaduse väljatöötamisel leiti, et Eesti Panga Nõukogu liikmeteks peaksid olema Riigikogu liikmed, et oleks tugevam side parlamendi ja Eesti Panga vahel.¹ Seetõttu võimaldabki põhiseadus nimetada Riigikogul Eesti Panga Nõukogu liikmed ilma Eesti Panga Nõukogu esimehe ettepanekuta.

Ettepanekuga 4.2 muudetakse eelnõu punkti 4 (uues numeratsioonis punkt 5), millega lisatakse EPS § 8 lõiked 1¹–1³. Nimetatud lõiked täpsustavad sama seaduse §-is 6 sätestatud nõukogu kujundamise põhimõtet, mille kohaselt nimetab iga Riigikogu fraktsioon Eesti Panga Nõukogusse ühe oma esindaja ja nõukogu esimees esitab lisaks neli valdkonna asjatundjat. Ettepaneku kohaselt esitab Riigikogu fraktsioon rahanduskomisjonile hiljemalt nelja kuu

¹ Eesti Vabariigi Justiitsministeerium. Koguteos põhiseadus ja põhiseaduse assamblee. Juura, Õigusteabe AS, 1997, lk 191.

möödumisel fraktsiooni registreerimisest fraktsiooni Eesti Panga Nõukogus esindava Riigikogu liikme nime. Samuti esitab Eesti Panga Nõukogu esimees rahanduskomisjonile hiljemalt nelja kuu möödumisel tema ametisse nimetamise otsuse jõustumisest arvates valdkonna asjatundjatest Eesti Panga Nõukogu liikmekandidaatide nimed. Rahanduskomisjonile tuleb esitada ka kandidaadi kirjalik nõusolek ja kirjalik kinnitus, et kandidaat vastab Eesti Panga seaduses Eesti Panga Nõukogu liikmele sätestatud nõuetele. Kui Eesti Panga Nõukogu esimees ei ole Riigikogule esitanud nõukogu uue koosseisu kandidaate hiljemalt neli kuud enne nõukogu koosseisu volituste tähtaja lõppemist või nõukogu uue koosseisu kandidaatide nimekiri ei leia Riigikogu enamuse toetust, nimetab Riigikogu nõukogu uue koosseisu rahanduskomisjoni ettepanekul. Kui fraktsioon oma esindaja nimetamise ettepanekut ei esita, siis jätab rahanduskomisjon fraktsiooni esindajat vastavas eelnõus ei esita. Samas ei välista see fraktsiooni esindaja hilisemat nimetamist ega liikmete vahetamist nõukogu koosseisus.

EPS § 8 lõike 2 kohaselt peavad Eesti Panga Nõukogu liikmed olema Eesti kodanikud ja omama kõrgharidust. Lisaks sätestab Eesti Panga seaduse muutmise seaduse eelnõu 97 SE, et Eesti Panga Nõukogu liikmel peavad olema nõukogu töös osalemiseks piisavad teadmised ja kogemused. Vastavalt EPS § 8 lõikele 3 ei tohi Eesti Panga Nõukogu liikmete hulka kuuluda Vabariigi Valitsuse liikmed ja Eesti Panga töötajad. EPS § 8 lõike 4 kohaselt ei tohi nõukogu liige töötada ka ühegi fondivalitseja, investeerimisfondi, investeerimisühingu, krediitiasutuse, kindlustusandja või muu finantsjärelevalve alla kuuluva subjekti juures ega kuuluda nende juhtimisorganitesse.

Vabariigi Presidendi ülesanded Eesti Panga Nõukogu esimehe kandidaadi nimetamisel tulenevad Vabariigi Presidendi töökorra seaduse § 20 lõikest 2. Seega puudub vajadus vastava täpsema regulatsiooni järele käesolevas eelnõus.

Ettepanekuga 4.3 täiendatakse eelnõu uue punktiga 6 (uues numeratsioonis punkt 7), mis muudab EPS § 8 lõiget 5. EPS § 8 lõike 5 kohaselt algavad Eesti Panga Nõukogu koosseisu volitused nõukogu valdkonna asjatundjast liikmete nimetamise otsuse jõustumisel ja lõpevad Eesti Panga Nõukogu esimehe volituste lõppemisel. Riigikogu liikmest Eesti Panga Nõukogu liikme volitused algavad tema nõukogu liikmeks nimetamise otsuse jõustumisel ja lõpevad tema Riigikogu liikme volituste peatumisel või lõppemisel.

Riigikogu liikmest Eesti Panga Nõukogu liikme volitused kestavad kuni tema Riigikogu liikme volituste peatumise või lõppemiseni. Riigikogu liikme volituste lõppemise alused sätestab Riigikogu liikme staatuse seaduse (RKLS) § 8. Selle kohaselt Riigikogu liikme volitused loetakse lõppenuks Riigikogu järgmiste valimiste tulemuste väljakuulutamisel (ühene seos valimistega). Riigikogu liikme volitused lõpevad enne tähtaega:

- 1) tema asumisega mõnda teise riigiametisse;
- 2) teda süüdi mõistva kohtuotsuse jõustumisega;
- 3) tema tagasiastumisega käesoleva seadusega ettenähtud korras;
- 4) kui Riigikohus on otsustanud, et ta on kestvalt võimetu oma ülesandeid täitma;
- 5) tema surma korral.

Riigikogu liikme volitused peatuvad Vabariigi Valitsuse liikmeks nimetamise korral ja Vabariigi Presidendi ülesannete täitmise ajaks (RKLS § 5) ning lapsehoolduse ja ajutise töövõimetuse ajaks (RKLS § 6).

EPS § 8 lõikes 6 ja §-is 12 asendatakse termin „tagandamine“ sarnase sisuga terminiga „tagasikutsumine“.

Ettepanekuga 4.4 täiendatakse eelnõu uue punktiga 7 (uues numeratsioonis punkt 10), millega muudetakse EPS §-i 11³ tekst. EPS §-i 11³ senist teksti korrigeeritakse ja lisatakse lõiked 2 ja

3, mis puudutavad nõukogu liikmete ja Riigikogu liikmetest nõukogu liikmete volituste pikenedist.

EPS §-i 11³ lõike 2 kohaselt pikenevad Eesti Panga Nõukogu liikme volituste lõppemisel nõukogu liikme volitused kuni tema asemele nõukogu uue liikme nimetamise otsuse jõustumiseni ning lõike 3 kohaselt pikenevad Riigikogu koosseisu volituste lõppemisel Riigikogu liikmetest Eesti Panga Nõukogu liikmete volitused Riigikogu uue koosseisu liikmete nõukogusse nimetamise otsuse jõustumiseni.

Ettepaneku kohaselt lõppevad kõigi Riigikogu liikmetest nõukogu liikmete volitused hetkest, kui jõustub Riigikogu uue koosseisu liikmete nõukogusse nimetamise otsus. Muudatuse kohaselt lõppevad Riigikogu uue koosseisu liikmete nõukogusse nimetamisel ka nende fraktsioonide, kelle tegevus Riigikogu uues koosseisus ei jätku ja kelle esindajat uude nõukogu koosseisu ei nimetata, esindajate volitused Eesti Panga Nõukogus.

Ettepanekuga 4.5 täiendatakse eelnõu uue punktiga 7 (uues numeratsioonis punkt 11), mis muudab EPS §-i 12. Selles täpsustatakse Eesti Panga Nõukogu esimehe ja liikmete tagasikutsumise alused.

Ettepanekuga täpsustatakse, et Eesti Panga Nõukogu esimees või liige kutsutakse tagasi süüdimõistva kohtuotsuse jõustumisel, mis on tehtud kriminaalasjas. Lisaks sätestatakse, et Eesti Panga Nõukogu esimees ja liige kutsutakse viivitamata tagasi, kui tema suhtes on jõustunud pankrotimäärus, ärikelu kohaldamine või seaduse alusel ettevõtjaks olemise õiguse äravõtmine; ta ei vasta käesolevas seaduses sätestatud nõuetele või on nendele nõuetele vastavuse kohta esitanud valeteavet; ta on jätnud oma kohustused olulisel määral täitmata, kahjustanud Eesti Panga huve või on muu mõjuv põhjus, millest tingituna nõukogu liige on sobimatu oma kohustusi täitma. (Sarnased alused sätestab Tagatisfondi nõukogu liikmete suhtes Tagatisfondi seaduse § 10 lõige 3).

Lisaks sätestatakse, et Riigikogu võib fraktsiooni ettepanekul fraktsiooni esindaja Eesti Panga Nõukogust tagasi kutsuda, kui fraktsiooni esindaja fraktsioonist lahkub. Tagasikutsumisel nimetab Riigikogu tagasikutsumise nõukogu liikme asemele uue liikme. See võimaldab fraktsioonil säilitada oma esindatuse nõukogus ka juhul, kui fraktsiooni esindaja peaks fraktsioonist lahkuma.

Paragrahv sätestab ka Eesti Panga kohustuse teavitada Eesti Panga Nõukogu esimehe ja liikmete tagasikutsumise aluse ilmnemisest viivitamatult Riigikogu. Riigikogu kutsub Eesti Panga Nõukogu esimehe või liikme viivitamata tagasi, nimetades tema asemele uue nõukogu liikme. Sättest on tuletatav Eesti Panga ülesanne perioodiliselt kontrollida, kas nõukogu liikmed vastavad seaduse nõuetele. Karistusregistri seaduse § 6 punkti 1 kohaselt kantakse jõustunud süüdimõistev kohtuotsuse kriminaalasjas karistusregistrisse. Pankrotiseaduse § 33 lõike 1 kohaselt avaldab kohus pankrotimääruse kohta viivitamata teate väljaandes Ametlikud Teadaanded. Andmed kehtivate ärikelude ja ettevõtluskeelude kohta avalikustatakse äriseadustiku § 69¹ kohaselt äriregistri teabesüsteemis. Nõukogu esimehel on võimalik EPS § 7 lõikes 1¹ sätestatud korras ja nõukogu liikmel EPS § 8 lõikes 6¹ sätestatud korras ka ise nõukogust tagasi astuda. Eesti Panga huvide kahjustamine nõukogu liikmete tagasikutsumise alusena võib tulla muuhulgas kõne alla juhul, kui nõukogu ebaotstarbeka tegevuse või tegevusetuse tõttu kannatab Eesti Pank märkimisväärset majanduslikku kahju.

Ettepanekuga 4.6 täiendatakse eelnõu uue punktiga 7 (uues numeratsioonis punkt 12), millega lisatakse EPS-i § 40 ja kehtestatakse eelnõuga sätestatud muudatuste rakendamise erisused.

Ettepanek näeb ette, et enne eelnõuga kavandatud muudatuste jõustumist ametisse nimetatud Eesti Panga Nõukogu esimehe volitused lõppevad tema volituste lõppemise tähtpäeva saabumisel ning eelnõuga kavandatud muudatusi kohaldatakse aga Eesti Panga Nõukogu esimehe ja liikmete suhtes, kes nimetatakse ametisse pärast eelnõu seadusena jõustumist. Enne käesoleva redaktsiooni jõustumist nimetatud Eesti Panga Nõukogu liikmete volitused lõppevad ja ei pikene enam vahetult käesoleva redaktsiooni jõustumise järel nimetatava nõukogu uue koosseisu nimetamise otsuse jõustumisest. Nõukogu käesoleva koosseisu volitused juba lõppenud ja pikenenud. Käesoleva redaktsiooni jõustumise ajal ametis olev Eesti Panga Nõukogu esimees loetakse ametisse nimetatuks esimeseks ametiajaks käesoleva seaduse § 7 lõike 1² tähenduses ja käesoleva redaktsiooni jõustumise ajal Eesti Panga Nõukogu liikme ülesandeid täitev nõukogu liige loetakse nimetatuks nõukogu esimesse koosseisu käesoleva seaduse § 8 lõike 9 tähenduses.

Riigikogu fraktsioonid esitavad neid esindavate Riigikogu liikmete andmed ja Eesti Panga Nõukogu esimees esitab valdkonna asjatundjatest Eesti Panga Nõukogu kandidaatide andmed Riigikogu rahanduskomisjonile hiljemalt üks kuu pärast eelnõu seadusena jõustumist. Kui Eesti Panga Nõukogu esimees ei ole nimetatud andmed tähtaegselt rahanduskomisjonile esitanud või nõukogu uue koosseisu kandidaatide nimekirja ei leia Riigikogu enamuse toetust, nimetab vastavad Eesti Panga Nõukogu liikmed Riigikogu rahanduskomisjoni ettepanekul. Kui fraktsioon ei esita nimetatud andmed tähtaegselt, võib fraktsiooni esindaja jääda nõukogusse nimetamata.

Rahanduskomisjon

Juhtivkomisjon: ARVESTADA TÄIELIKULT

5. Täiendada eelnõu uue punktiga 7 (uues numeratsioonis punkt 9) järgmises sõnastuses:

”9) paragrahvi 9 lõike 7 esimene lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

”Eesti Panga Nõukogu on otsustusvõimeline, kui istungist võtab osa üle poole nõukogu liikmetest.”;

***Selgitus:** Ettepanekuga täiendatakse eelnõu uue punktiga 7 (uues numeratsioonis punkt 9), mis muudab EPS § 9 (Eesti Panga Nõukogu pädevus) lõiget 7. Ettepaneku kohaselt Eesti Panga Nõukogu on otsustusvõimeline, kui istungist võtab osa üle poole nõukogu liikmetest. Kehtiva EPS § 9 lõike 7 kohaselt on Eesti Panga Nõukogu otsustusvõimeline, kui kaheksast nõukogu liikmest osaleb vähemalt viis liiget. Kehtima jääb põhimõtte, mille kohaselt esimehe äraolekul juhatab istungit kohalolijate hulgast valitud nõukogu liige. Seega ei muudeta ettepanekuga nõukogu otsustusvõimelisuse põhimõtteid senisega võrreldes oluliselt.*

Eelnõu näeb ette Eesti Panga Nõukogu muutuva liikmete arvu, sest fraktsioonide arv erinevates Riigikogu koosseisudes võib olla erinev ja seetõttu hakkab eelnõu järgi Eesti Panga nõukogu liikmete arv sellest sõltuvalt muutuma. Muutuva liikmete arvuga nõukogu otsustusvõimelisus ei tohiks aga enam olla määratletud läbi konkreetse numbri. Nõue, mille kohal peab nõukogu otsuste langetamisel osalema enam kui pool nõukogu liikmetest, välistab muuhulgas võimaluse, et samaaegselt võiksid erinevates kohtades koguneda kaks Eesti Panga Nõukogu.

Rahanduskomisjon

Juhtivkomisjon: ARVESTADA TÄIELIKULT

Esitab rahanduskomisjon 16.12.2019

(kinnitatud digitaalselt)
Aivar Kokk
Rahanduskomisjoni esimees